

1936

העיר, שרר שני חודשים המון אהבה ופחד. מניות המפעל החדש. האורח, שרכש מנייה של לירה אחת, והממירין את הפועלים לעבוד במרץ רב יותר במפ" על "שלו", הפך נושא לקאריקטורות נמל תל-אביב הפך נכס לאומי, כבש לו את מקומו בלב הציבור.

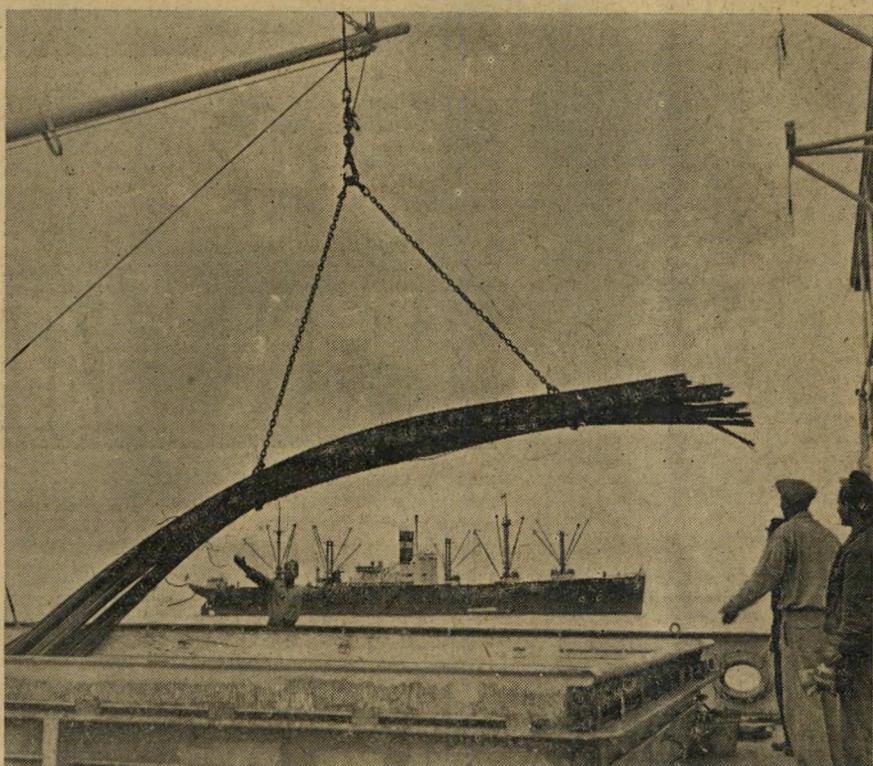
משלוח הנשק הראשון. משך 12 שנה נשאר נמל תל-אביב חביב הקהל. סוחרים תל-אביביים הקפידו לרשום בשטר-המטען כי מקום הפריקה הוא "נמל תל-אביב". פועליו התגייסו בסיטונות לצבא הבריטי, הקימו את "פלוגת הנמל" המפורסמת שרשמה דף מזהיר בקרב על טוברוק. בימי המאבק, ובראשית המלחמה, כאשר יפו וחפה היו חסומות בפני הישוב הלוחם, מילא נמל תל-אביב את תפקידו, כילכל את הישוב, את ההגנה ואת זויתות המלחמה. ליד שערי התאספו, בראשון לאפריל 1941, גדודי ההגנה שעתידים היו לבצע את מיבצע נחשון. חיכו עד כי יפורק משלוח הנשק הראשון.

אולם בשבועות המעטים שבין מיבצע נחשון להקמת המדינה קרו כמה מאורעות ששינו את גורל הנמל. גדודי ההגנה ואצ"ל כבשו את יפו וחפה, שני נמלים נוספים נפתחו למדינה החדשה. ובעוד שנמל תל-אביב אינו שייך למדינה אלא לחברה ציבורית (אוצר מפעלי ים), שחלק ניכר מהונה מרוכז בידי גופים אורחיים שאינם אהודים על השלטון, הרי עברו שני הנמלים החדשים לבעלות הממשלה.

ומאותו רגע החלו הצרות של נמל-תל-אביב.

סבא קאפי'טני: אופיני לפועלי הנמל הוא סבא דוד ("קאפי'טני") אשכנזי. מפעיל מנוף, בן סאלוניקי שעבד בנמל מיו" מו הראשון, שרת בפלוגת הנמל האיית בצבא הבריטי, נפל בשבי הגרמני, ברח וחזר לנמל. בנו נפל בקרב על הקסטל.

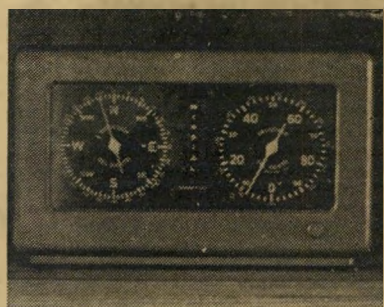
הפועלים:

פועלי נמל תל-אביב הם וותיקי מקצוע, עובדים ברובם מאז היווסד הנ"ל. חלק מהם בא מסלוניקי, יוון, חלק אחר גוייס בשעתו מאגודות הנוער. כל רביי-החובלים מסכימים כי פריון העבודה בתל-אביב עדיף כיום במידה ניכרת על פריון עבודתם של פועלי נמל חיפה, שאינם עובדים לפי נורמות. הם מאשימים את הממשלה, שלא נתנה להם מזון נוסף, כדי רוש לעובדים עבדו זה כה קשה, גם לא תוספת נקודות לקניית בגדים נוספים, אף כי בגדיהם מתקלקלים במהירות בעבודה הרסובה. הם דוחים בתוקף את האשמות ועדת-החקירה הממשלתית, שמענה כי התיחסו לעבודתם באדישות.

הרודן. מזג האוויר

המכשיר הקטן המודד את מזג האוויר ואת

כיוון הרוח, קובע למעשה את גורל נמל תל-אביב. כ-100 ימים בשנה אין העבודה בו אפשרית, עקב סערות ימיות המונעות את הפריקה.

מלבד המעגן הקטן לסירות הפריקה, אין בנמל תל-אביב הגנה כל שהיא לאניות, הנאלצות בימי טהה להרים את העוגן ולהתרחק מן החוף. אולם בהשתדלם לצמצם, עד כמה שאפשר, את נזקי מזג-האוויר, עובדים הפועלים גם בימים של התיגברות הגלים (תמונה משמאל). מסירות זו התיבטאה באסון שאירע לא מכבר, בו קיפח אחד הפועלים את חייו: הפועלים נטשו את הפריקה רק ברגע האחרון, אחרי התחלת הסערה, ושניים מהם הופלו ע"י הגלים הימה שעה שחזרו לחוף. מלח הסירה, אריה הוכמן, קפץ לים הסוער, הצליח בנבירתו להציל אחד, אולם השני טבע וגווי. תו לא נמצאה עד היום למרות חיפושים רבים.

